



HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4544-21

meddelad i Stockholm den 1 mars 2023

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA
Nordanväg 34 B
244 38 Kävlinge

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 18 juni 2021 i mål nr 7857-20

SAKEN

Bostadsbidrag

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

1. Reglerna om bostadsbidrag i socialförsäkringsbalken bygger på att en sökande ska kategoriseras som antingen ensamstående, make eller sambo. Vilken kategori sökanden anses tillhöra får sedan betydelse för hur bostadsbidraget beräknas. För den som är ensamstående beräknas bidraget utifrån den sökandes egna inkomster medan bidraget för makar och sambor beräknas med beaktande av båda personernas inkomster.

2. AA ansökte om bostadsbidrag som ensamstående. Försäkringskassan avlog ansökan eftersom myndigheten ansåg att hon skulle anses vara sambo med en man som var bosatt utomlands. Grunden för att de skulle betraktas som sambor var att de hade en relation och gemensamma barn samt att anledningen till att de inte bodde tillsammans i Sverige var att mannen inte hade fått uppehållstillstånd här. De ansågs därmed ha en sådan hushållsgemenskap att de skulle betraktas som sambor.
3. AA överklagade till Förvaltningsrätten i Malmö, som upphävde det överklagade beslutet och visade målet åter till Försäkringskassan för fortsatt handläggning. Domstolen menade att uttrycket ”bor tillsammans” vid prövningen av rätten till bostadsbidrag inte ska ges samma innebörd som vid prövningen av rätten till underhållsstöd, där uttrycket även innefattar två personer som har en sådan hushållsgemenskap som normalt präglar ett sammanlevande även om de inte fullt ut delar bostad (HFD 2018 ref. 70). Eftersom AA och den i utlandet bosatta mannen inte hade någon gemensam permanentbostad var de inte att betrakta som sambor.
4. Försäkringskassan överklagade till Kammarrätten i Göteborg som avlog överklagandet.

YRKANDEN M.M.

5. *Försäkringskassan* yrkar att myndighetens beslut ska fastställas och anför att en temporär och påtvingad särlevnad inte bör leda till att en sökande ska ses som ensamstående vid bedömningen av rätten till bostadsbidrag.
6. AA har inte yttrat sig.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i målet**

7. Frågan i målet är om två personer som har en relation och gemensamma barn vid tillämpningen av reglerna om bostadsbidrag ska behandlas som sambor trots att de inte bor tillsammans därför att en av dem inte har fått uppehållstillstånd.

Rättslig reglering m.m.

8. I 95 kap. 6 § socialförsäkringsbalken finns bestämmelser om vad som gäller för sambor i fråga om bostadsbidrag. I paragrafen anges att sambor likställs med makar.
9. I 2 kap. 13 § socialförsäkringsbalken anges att vad som avses med sambor framgår av 1 § sambolagen (2003:376).
10. Enligt 1 § första stycket sambolagen avses med sambor två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

11. AA har ansökt om bostadsbidrag som ensamstående. Försäkringskassan gör dock gällande att hon ska anses vara sambo med en i utlandet bosatt man eftersom de får anses leva i en hushållsgemenskap och en temporär och påtvingad särlevnad inte är tillräcklig för att en sökande ska ses som ensamstående vid bedömningen av rätten till bostadsbidrag.
12. Det anges uttryckligen i 2 kap. 13 § socialförsäkringsbalken att vad som avses med sambor framgår av 1 § sambolagen.

13. Enligt 1 § första stycket sambolagen är en av förutsättningarna för att det ska föreligga ett samboskap att två personer stadigvarande bor tillsammans. I det ligger att det ska finnas en gemensam bostad som har karaktär av permanentbostad för dem båda (NJA 1994 s. 256).
14. I målet är det utrett att AA och den andra personen i parförhållandet, som inte har fått uppehållstillstånd i Sverige, lever i två olika länder och har varsin bostad i respektive land. Någon bostad som används gemensamt finns inte. De kan därmed inte anses vara sambor vid tillämpningen av reglerna om bostadsbidrag. Överklagandet ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Per Classon, Inga-Lill Askersjö, Ulrik von Essen och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Maria Rydell.